

Karel Matzner, Slávka Ročňáková Veteráni dobývají svět

Karla Matznera a Slávku Ročňákovou pojí již po zhruba pětadvaceti letech společná láska ke sportu a patnáct let manželství. V létě se vydávají do hor v maratonkách, v zimě na běžkách, pravidelně jezdí na evropské a světové šampionáty atletických veteránů, spoluorganizují regionální závody i česká veteránská mistrovství. S věkem se snaží stále více spojovat sportování s poznáváním světa v celé jeho šíři.

Sport prochází celým vaším životem, a přitom jste se mu nikdy nevěnovali profesionálně. Co všechno jste si stihli vyzkoušet?

Karel (K.): Jako kluci jsme „blbnuli“ se sportem již za války. Někde jsme například našli bambusovou tyčku, a tak jsme skákali o tyči. Po roce 1945 jsem se jako dorostenec účastnil různých závodů a soutěží za Spartu České Budějovice. Věnoval jsem se hlavně běhu, ale třeba i skoku do výšky a vrhu koulí. V běhu nás připravoval trenér Karel Nedobitý (slavný český vytrvalec,

olympionik, dlouholetý předseda SK České Budějovice, který založil tradici běhu na 25 km okolo Hluboké nad Vltavou, dnes pojmenovaného „Memoriál Miroslavy a Karla Nedobitých“ – pozn. RUN). Pod jeho vedením jsme se jako štafeta v běhu na třikrát jeden kilometr probojovali až na mistrovství republiky, kde jsme skončili druzí za pražskou Spartou. To vlastně taky byl můj největší atletický úspěch do mých devatenácti let. Tehdy jsem začal studovat na vysoké škole v Praze a na atletickou přípravu jsem už neměl čas. Se

PAVEL MÁŠA, FOTO: PAVEL MÁŠA A ARCHIV

Slávku a Karla pojí již pětadvacet let láska ke sportu

sportem jsem ovšem nikdy nepřestal. Po celou dobu studií jsem hrál basketbal a házenou za Sokol Nusle na úrovni kraj-
ských soutěží, rekreačně jsem hrál tenis, ale jezdil i silniční motocyklové soutěže, a na vojně dokonce i plochou dráhu a terénní závody v Mariánských Lázních. Později jsem vedl TJ Vodní stavby Praha (VHJ Vodní stavby tehdy vybudovaly sportovní areál v Hostivaři, dnes SC UK). K atletice jsem se opět aktivně vrátil až v jednáctýřetci. Dostal jsem s k ní „díky“ žloutence. Na doléčení po nemoci jsem byl v Karlových Varech, přibral jsem dost kil, a abych je dostal dolů, začal jsem běhat. Mým prvním závodem ve „veteránském“ sportu se staly Běchovice v roce 1970. Při Běchovicích si mne všiml doktor Miroslav Hlavíčka z komise pro veterány atletického svazu a přesvědčil mě, abych začal pravidelně závodit. Od té doby „v tom jedu“

Bylo těžké začít s běžeckými závody krátce po nemoci a bez delšího tréninku?

K: Ani ne – měl jsem přece jen již sportovní zkušenosti a věděl jsem třeba, jak má vytrvalec hospodařit se silami a nepřepálit začátek. Navíc ony první Běchovice jsem běžel s rezervou, protože jsem byl zvědavý hlavně na to, co ta desítka se mnou udělá, a nehonil jsem čas. O rok později jsem už běžel pětadvacítku při mistrovství světa veteránů v Karlových Varech. Musím přiznat, že tato vzdálenost se mi už zájímala a běžel jsem ji prachbídně, v čase asi 2:06. Pak už to bylo stále lepší. Jak jsem měl trochu času, šel jsem se proběhnout. Již od té doby si vedu tréninkové deníky – začínal jsem na čtyřech stech kilometrech přípravy v roce 1970, o rok později to stoupalo postupně na 1500, a po deseti letech až na 4000 kilometrů při přípravě na maraton v roce 1981. Tak jsem se dostal na časy dvě hodiny padesát minut v maratonu ve svých 45, 50 i 55 letech. Nejvyšší denní maximum jsem tehdy měl 75 kilometrů – to byl běh po trase pochodu Praha–Prčice, týdenní maximum bylo 210 kilometrů.

To byl opravdu slušný objem. Nepřehnal jste to někdy se svou přípravou natolik, až to vedlo ke zdravotním problémům?

K: Každý člověk by měl mít záklopku,

Manželé, kteří ze světa přivezli již desítky medailí

Ing. Karel Matzner (*1929)

pracoval až do svých 78 let jako stavební inženýr, nejprve jako hlavní inženýr při výstavbě celkem čtyř velkých přehrad, později působil dvacet let ve vedení Metrostavu a od roku 1994 zastával funkci sekretáře České tunelářské asociace. Až do loňského roku byl předsedou Sdružení veteránů Českého atletického svazu a rovněž působil jako člen předsednictva Evropské veteránské asociace. Ve veteránských kategoriích získal celou řadu medailí z evropských i světových šampionátů. Soutěžil v běhu na 2000 metrů překážek (mistr Evropy M65 v r. 1994, dvakrát mistr světa M75 v r. 2005 a 2007), půlmaratonu (mistr světa M75 v r. 2004) i na dalších tratích. V kategorii M80 se loni stal halovým mistrem Evropy v běhu na 800, 1500 a 3000 metrů, letos se stal mistrem světa v hale v běhu na 800 a 1500 metrů. Má dalších třináct medailí ze Světových a Evropských veteránských her, absolvoval desítky domácích běhů (mj. Běchovice 29x, Velká Kunratická 37x) a lyžařských maratonů (mj. Jizerská 50 ; 25x). Z velkých světových maratonů absolvoval závod v New Yorku, Bostonu a Millenium maraton na Novém Zélandu.

PhDr. Miloslava Ročňáková (*1945)

vystudovala pedagogický obor tělesná výchova a zeměpis a pracovala jako odborná asistentka na katedře tělesné výchovy Pedagogické fakulty UK. Mimo jiné byla členka předsednictva TJ Slavia Brandýs a dodnes je činná v představenstvu Sdružení veteránů ČAS. Ve veteránské kategorii získala mj. třikrát titul mistryně Evropy na 2000 m překážek, je rovněž trojnásobnou mistryní světa (kros na 8 km a dvakrát 2000 m překážek) a stříbrná v maratonu. Zatím poslední zlato přivezla z halového světového šampionátu z běhu na 3000 m. Ze Světových veteránských her má celkem deset medailí. Účastní se i lyžařských maratonů (mj. Vasův běh na 90 km, 31x Jizerská 50), 37x se zúčastnila Velké Kunratické a více než desetkrát Běchovic.

kteřá mu řekne už dost. Někdo má tento smysl vyvinutý méně a může to opravdu vést až ke zranění.

Od loňska se nicméně potýkáte se zánětem achilovky, zcela nedávno jste kvůli tomu podstoupil operaci...

K: Je pravda, že tři měsíce už neběhám. Už při loňském mistrovství v Lahti jsem raději běžel jen kros a vynechal svůj oblíbený „stýpl“. Letos v zimě jsem si ale bez větších problémů už po pětadvacáté zaběhl na běžkách lizerskou padesátku. Problémy s achilovkou se mi zhoršily až později při sjezdování v Dolomitech. Vzhledem k tomu, že jsem už byl přihlášen na halové MS do Kanady, jsem tam nakonec jel a achilovku „dodělal“ definitivně.

Chodíte na pravidelné lékařské prohlídky?

K: Jistě. Kdysi na Tělovýchovném lékařství UK nás veterány pravidelně sledoval a podroboval zátěžovým testům MUDr. Petr Brandejský, chodec-veterán. Vždy dávám přednost sportovním lékařům. Lékaři, kteří nemají dost zkušeností se sportovci, se vás při potížích ozývajících se při běhu, zeptají: „A proč běháte? Tak neběhejte.“ Na to ovšem nemůžeme přistoupit – vždyť ve znaku našeho veteránského sdružení máme ležatou osmičku, symbol nekonečna. Sportovní lékař oproti tomu přemítá pozitivně – jak potíže odstranit tak, abyste mohli běhat dál. Já mám životní krédo – dokud mohu, tak musím. Na moje potíže s achilovkou ale bylo už jen jediné řešení – bylo nutné pouzdro, v němž se šlacha pohybuje, operativně uvolnit, a doufám, že se to povedlo. Dost překvapivě u vytrvalce mě postihl i infarkt. Chodím proto na pravidelné kontroly a testy. Navíc nám radí i profesor Jan Pirk, s nímž se občas setkáváme na startu vytrvalostních závodů. Když jsme například se Slávkou jeli tři týdny po mém infarktu a implantaci stentu (trubička z ušlechtilého kovu zavedená do cévy, která brání jejímu opětovnému

„Nejbližší plány? Rádi bychom s manželkou vyrazili na havajský maraton.“

zúžení – pozn. RUN), tak nic nenamítal, jen doporučoval: „Nejezdí ty sjezdovky na jeden zátah, vždycky se na chvíli někde uprostřed zastav.“

O veteránech obecně se říká, že si nechtějí bez ohledu na cokoli nechat uniknout medaili vzhledem k tomu, že s rostoucí věkovou kategorií klesá počet konkurentů...

K: Někdy si říkám, že občas i ztrácěji soudnost. Například v přihláškách na letošní mistrovství Evropy v Maďarsku

Mé životní krédo zní: dokud mohu, tak musím.

vidíte, že právě ti nejstarší jsou schopni přihlásit se na nejvíce disciplín jako na maraton, steeple, desítku, pětku a ještě disk. A to naše mistrovství trvají pouhých 10 dní! Kritizoval jsem je, ale nedají si říct.

Jsou ve vašem sdružení převážně sportovci, kteří jsou již na penzi?

K: To rozhodně ne. Nejvíce členů je v kategoriích 45–55 let. Nyní přichází stále více mladších, zejména poté, co byla snížena asi před pěti lety spodní hranice veteránských kategorií ze 40

na 35 let, což lépe umožňuje plynulou návaznost závodní činnosti.

Jaká je vlastně motivace sportujících veteránů? Individuální sport přece nepřináší takovou zábavu jako třeba kolektivní sporty.

K: Někdo si jde zaběhat sám, protože to prostě cítí jako potřebu. Navíc už dnes na lidi působí osvěta zdravého životního stylu a i chlapi „slyší“ například i na potřebu kontroly váhy. Někteří veteráni ale vytvářejí své „partičky“ a kromě toho, že jdou běhat, si také jdou popovídat. Pro některé z nich to je tak i společenská událost. Takové malé skupinky existují všude

po Praze – na Hvězdě, ve Stromovce, v Milíčovském nebo Krčském lese.

Sport vás vlastně dal dohromady. Jaké společné aktivity jste pěstovali nebo se jim dodnes věnujete?

Slávka (S): Sešli jsme se při práci na inovaci soutěží Odnaku zdravotnosti (do té doby se nazýval PPOV – „Připraven k práci a k obraně vlasti“). Poprvé jsme do něho prosadili vytrvalostní běh na 1500 metrů i pro mládež. Tehdy tato

trať nebyla zařazena ani v soutěžích atletického svazu, žáci běhali nanejvýš třístovku. Kromě toho jsme byli i autoři nových bodovacích tabulek. Pak jsme spolu začali pracovat ve Sdružení veteránů ČAS jako členové představenstva. Mám na starosti hospodaření, vydávání zpravodaje „Veteránská atletika“ s přílohami Ročenka, Rekordy a jiných a také interní propagaci. Karel jako předseda se stará rovněž o styk se zahraničím. Stále dost práce je se přípravou veteránských mistrovství ČR – je jich osm ročně (na stadionu, v hale,

pět na silnici a v krosu). Práce ve sdružení, které má přes osm set členů, spočívá na obětavosti nadšenců, kteří to vše dělají „na oltář vlasti“. Od Českého atletického svazu dostáváme jen příspěvek na mistrovství ČR a poštovné. Pro ty, kteří nejezdí na zahraniční starty individuálně, pořádám v rámci svého „Studia Sláva“ společně s Karlem pravidelné běháme, les máme jen dvě stě metrů od domu (ve Zvoli u Prahy – pozn. RUN). Náš společný běh mi někdy dává zabrat – Karel má rád terén, tahá mě třeba i přes „trní a hloží“ Oblíbili jsme si „běžeckou turistiku“ v Posázaví, po horách – Jizerkách, Šumavě, ale i po Velké a Malé Fatě či Nízkých Tatrách. V zimě společně vyrážíme na lyže, v létě na různé veřejné běžecké závody. K těm tradičním patří Velká Kunratická a Běchovice.

Oblíbenou disciplínou Karla Matznera je stýpl (při Evropských sportovních hrách 2008 v Malmö)

stalo balzámem na duši. To, že jsme například v roce 1993 jeli do Japonska, bylo uskutečnění snu, v jehož naplnění asi nikdo nedoufal. Byly to všechno malé životní zážitky. Pravda je, že jsme ovšem byli dlouho omezeni finančními možnostmi. Když jsme například jeli na mistrovství světa do finského Turku v roce 1991, spala celá výprava v tělo-

Každý člověk by měl mít záklopku, která mu řekne už dost. Někdy si ale myslím, že někteří veteráni ztrácejí soudnost.

Nakolik vás k cestám na zahraniční závody motivuje touha po výsledku a nakolik turistická zvidovost?

K: Záleží na tom, kde se závody konají. Například při cestě do blízkých evropských zemí u nás převažuje sportovní motivace. Účast na mistrovství Čínské republiky Tchaj-wan jsme ale spojili i s „turistickou návštěvou“. Zaletili jsme při té příležitosti i do Pekingu a tři týdny cestovali po Číně. Při cestě na mistrovství Jižní Ameriky v Brazílii jsme nejdřív projeli Peru a Bolívii. Většinou nám opravdu nejde jen o to jít na stadion a po závodech se vrátit domů.

S: Ta turistická motivace souvisí i s tím, že před rokem 1989 jsme nemohli jezdit téměř nikam. Studovala jsem kromě tělesné výchovy i zeměpis, ale vždycky jsem si říkala, že budu jezdit leda prstem po mapě. Otevření hranic se tak

cvičně ve vlastních spacácích na kari-matkách. Po závodech jsme si projeli Skandinávii a nocovali ve stanech. Byli jsme ale velice rádi, že můžeme konečně někam vyjet. Ve stanech postavených na pláži jsme byli ještě i při mistrovství v Aténách o čtyři roky později. Vždycky bylo mým cílem připravit cestu co nejlépe, aby mohli zájemci vůbec vyjet. Na tyto akce nikdo nepříspěvá a každý si musí cestu platit ze svého. K tomu navíc sám platí i startovné podle počtu disciplín, na které se přihlásí. Dnes už je ta situace s financemi lepší. Někdo má své osobní sponzory a mnozí veteráni z nižších věkových kategorií jsou podnikatelé se slušnými příjmy. Pro většinu členů odkázaných jen na důchod nicméně stále platí, že dávají přednost účasti na závodech v Evropě a cesty na jiné kontinenty velmi zvažují a vybírají.

Nabídka je totiž velmi pestrá: každoročně se koná buď ME, nebo MS na stadionu, totéž v hale, ME na silnici a ME nebo MS v běhu do vrchu. Každé čtyři roky k tomu přibudou Světové nebo Evropské sportovní hry (WMG nebo EMG). A všude bychom chtěli být! Motivace se mění i s věkem. V době, kdy jsem začínala ve veteránské kategorii, mi bylo pětadvacet a záleželo mi dost na výsledcích, i když jsem medaile tehdy nevozila. Nyní mi sice výkonnost klesá, ale méně než ostatním, a tak došlo i na ty medaile. Sportovní výkon ale již pro mne není na prvním místě, i když mě sport stále baví a mám ho ráda. Při závodě odvedu to, na co mám, chodím na závody v Česku i s mladšími závodnicemi, protože na většině závodů u nás jsou vypisovány pro ženy veteránské kategorie jen zřídká. Při cestách do zahraničí chci maximálně využít příležitosti někam se podívat a něco poznat.

Co vás při vašich cestách za závody nejvíce zaujalo z turistického hlediska?

S: Každá země má své kouzlo. Mnohé jsou skutečně exotické, ale i tak pro nás platí úsloví „všude dobře, doma nejlíp“. Karel někdy říká, nejedme nikam „do Prčic“, ale do Pikovic, kde máme chatičku. Shodneme se ovšem na tom, že opravdu nádherné to je na Novém Zélandu. Tam bych si i dovedla představit žít. Na poměrně malém území máte krásné moře, nádherné pláže, hory a ledovce, fjordy, horké prameny a hlavně tam jsou příjemní, pohostinní lidé. Mnoho příležitostí snad pro všechny letní i zimní sporty. Běželi jsme tam první závod milénia v roce 2000. Startovalo se v šest hodin ráno, to aby pořadatelé nikdo nikde na světě nepředběhl, je to nejbliže od časového pásma! Karel si dal maraton, já jen desítku, a byl to nezapomenutelný zážitek.

K: Krásný je i Reggae maraton na Jamajce v letovisku Negril. Kvůli tomu, aby se neběželo v horku, se startuje brzy ráno ještě za tmy. Kolem cesty jsou zaraženy zapálené bambusové louče a startuje se za jejich svitu. Do toho hraje reggae, což

„Každá naše cesta je originál. Všechno musíme předem nastudovat, zvolit, co bychom chtěli vidět.“

Sportovně-cestovatelské destinace (mimo Evropu)

USA, Kanada, Jižní Amerika (Peru, Bolívie, Brazílie), Jamajka, Portoriko, Mexiko, Afrika (Kanárské ostrovy, Alžír, Jihoafrická republika), Nový Zéland, Austrálie, Tchaj-wan, Čína, Japonsko

byl skutečně zážitek. Dalším zážitkem byla místní mše, při které na pódiu hraje orchestr a v lavicích se v rytmu hudby pohupují dámy oblečené à la Alžběta II. pod krásnými barevnými klobouky a s vyšňořenými černými dětičkami na kolenou. Bylo to bezvadné a sympatické až do chvíle, kdy s dalším kázáním vystoupil řečník, elegantně oblečený, který byl naprostý štváček. Mluvil o útlaku lidí černé pleti po celém světě, vzal to od Japonska přes Afriku po Ameriku, suggestivně a nenávisťně asi jako kdysi Mussolini a lidi tím fanatizoval. Nelíbilo se nám to a odešli jsme.

Itinerář svých cest si připravujete sami?

S: Každá naše cesta je originál. Všechno musíme předem nastudovat, zvolit, co bychom chtěli vidět, a podle toho sami připravujeme itinerář a program cesty. Jen ve třech případech jsme spolupra-

covali s cestovkami a objednali průvodce, znalého místního jazyka. Osvědčilo se to například při cestě po Jižní Americe. Letěli jsme do Peru, které jsme procestovali, pak pokračovali v Bolívii do povodí Amazonky. Prováděla nás Peruánka provdaná za Čecha, který má u nás cestovní kancelář. Do Brazílie jsme už pokračovali sami. Na cestě po Tchaj-wanu a po Číně jsme měli jako průvodkyni českou studentku, která se na Tchaj-wanu učí čínštině. Rovněž při cestě po národních parcích v australských tropech jsme raději volili průvodce – opět Čecha, žijícího v Sydney. I tak jsou naše cesty vždy až o třetinu levnější, než kdybychom je objednávali celé u cestovních kanceláří.

Při závodech ve světě asi moc příslušníků jiných „civilizačních okruhů“ nepotkáte. Jezdí na ně například i lidé z černé Afriky?

K: Není jich sice tolik, ale mnozí jezdí pravidelně. Poměrně početnou skupinu tvoří sportovci z Konga oblečení do svých národních krojů. Výraznou postavou je například i jeden vysoký černý muž ze Senegalu – prezident Africké veteránské asociace. V Africe se konalo před lety i mistrovství světa veteránů – v Durbanu v Jihoafrické republice. **S:** Při již zmíněném šampionátu v Turku s námi ve škole spalo mnoho Indů. Bylo zajímavé pozorovat, jak se indické ženy sprchují v svých sálách. Poměrně málo jezdí Číňanů. Jsou stále dost izolovaní. Při cestě po Číně jsme poznali velké rozdíly v mentalitě lidí. Například v Pekingu se nám zdálo uzavření do sebe a bez úsměvu. Na venkově jsme

se cítili lépe, lidé byli příjemní a milí. Téměř na každém kroku tam narazíte na Buddhu – ale doma vedle Buddhy obvykle nechybí na stěně obrázky Mao Ce-tunga.

Chodí se na vás při závodech dívat i domácí publikum?

S: Lidé většinou chodí na zahájení a různé slavnostní akce, pak přicházejí jen příležitostně. S mnoha závodnicí ovšem jezdí i rodinní příslušníci, kteří se stávají diváky. Skutečným středem pozornosti byl veteránský šampionát v japonském městě Mijazaki v roce 1993. Na zahájení se prodávaly vstupenky a účastnil se ho i japonský princ s princeznou. Japonci veterány či vyšší věk velice uctívají a mají k takovým sportovcům úctu (mistrovství světa se konalo v září u příležitosti „Dne seniorů“).

Jaké jsou vaše plány do budoucna?

S: Rádi bychom se dostali na havajský maraton. Před šesti lety jsme tam už chtěli jet, ale pak do toho přišel útok na „dvojčata“, a tak jsme akci zrušili (od nás tam vyjeli jen dva veteráni). Letos plánujeme účast na říjnovém maratonu Asie-Evropa a patnáctce v Istanbulu, zvažujeme i cestu do Karibiku – buď na maraton na Kajmanských ostrovech 5. prosince, další alternativou je panamský maraton přibližně ve stejném termínu. K našim obvyklým akcím patří i přednášky o cestách po světě za sportem. Myslím, že Karel uvažuje o tom, že by naše zážitky sepsal.

K: Bývají léta tučná i hubená. Loni jsem poprvé závodil v kategorii M80, a získal jsem tři zlaté na halovém mistrovství Evropy a jedno zlato i na World Masters Games v Austrálii, letos při MS v hale v Kanadě v březnu to byla dvě zlata. Teď hodně záleží na tom, jak dlouho mi bude trvat návrat ke sportu po operaci achilovky. Pokud jde o Sdružení veteránů ČAS, tak jsem se již loni rozhodl své předsednictví předat mladšímu nástupci. Stal se jím někdejší olympionik, diskář Gejza Valent.

S: Karel se drží i tak v kondici. Ráno vytáhne deku a cvičí s činkami, přes den šlape u televize na rotopedu.

K: Bez toho bych rychle ztloustnul.

R